

Nærings- og fiskeridepartementet

Deres referanse 18/1336-1

Dato: 29.06.2018

Høring NOU 2018:5 – Kapital i omstillingens tid

1. Innledning

Norsk Presseforbund (NP) er fellesorganet for norske medier i etiske og redaksjonelt faglige spørsmål. Norsk Redaktørforening (NR) er en landsomfattende sammenslutning av redaktører i alle typer medier. Norsk Journalistlag (NJ) er organisasjonen for redaksjonelle medarbeidere, herunder ledere og frilansere, som har journalistikk som yrke.

Våre kommentarer begrenser seg til utredningens punkt 6.2.6 – Aksjeeierregister og punkt 5.5.5 – Innsyn i obligasjonseierskap.

2. Kommentarer

Vi støtter fullt ut utvalgets anbefaling om at arbeidet med et elektronisk aksjeeierregister bør fullføres. Stortingets første anmodningsvedtak i saken ble gjort allerede i juni 2014. I 2015 sendte Nærings- og fiskeridepartementet, i samarbeid med Finansdepartementet, ut et høringsnotat med ulike alternative løsninger for et nytt elektronisk aksjeeierregister. Høringsrunden ble avsluttet 22. mars 2016. Etter det stoppet arbeidet helt opp, inntil regjeringen fremmet Prop 109 L (2017-2018) fredag 22. juni.

Vi merker oss at utvalget «mener at det er positivt at opplysninger om eiere i både aksje- og allmennaksjeselskaper i utgangspunktet er tilgjengelig for alle». Det er synspunkt vi støtter, og som ligger som en forutsetning i Stortingets anmodningsvedtak. Vi merker oss videre at utvalget ser behovet for å lage enkle og digitale løsninger, løsninger som bør integreres med etablerte rapporterings- og registerløsninger i Brønnøysundregistrene og Skatteetaten.

Utvalget som har lagt frem NOU 2018:5 har sett på informasjonstilgangen fra et kapital- og investorperspektiv. Vi tillater oss likevel å minne om at enkel tilgang til informasjon om eierforhold i norske aksje- og allmennaksjeselskaper er helt avgjørende for de redaksjoner og journalister som ønsker å sette et kritisk søkelys på norsk nærings- og finansliv. Det burde også være i så vel myndighetenes som næringslivets egen interesse. I et slikt undersøkende journalistisk arbeid er

muligheten for å gjøre kryssøk, det vil si søke opplysninger om enkeltpersoner og enkeltselskapers eierandeler på tvers, svært viktig. Det er i dag umulig.

Per i dag har norske journalister i praksis to hovedveier til kunnskap om eierforhold i norske aksjeselskaper. Enten kan man oppsøke denne informasjonen hos det enkelte selskap. Alternativt kan man bruke det statiske aksjonærregisteret som Skatteetaten gir tilgang til. Dette er imidlertid et «øyeblikksbilde» per årsskiftet, og altså ikke dynamisk. Som et verktøy for å identifisere hvem som er aksjeeiere, gjør dette naturligvis informasjonen langt mindre verdifull, fordi den er usikker».

Sett i lys av de anmodningsvedtak som for lenge siden er gjort i Stortinget, den høringsrunden som ble avsluttet for to år siden og anbefalingene i NOU 2018:5, mener vi det er uholdbart at i departementet først nå har kommet opp med et konkret forslag til innføring av et slikt register. Vi er likevel i hovedsak fornøyd med den innretningen registeret ser ut til å få.

Vi anmoder imidlertid om at departementet sørger for å få etablert registeret så raskt som mulig etter et formodentlig positivt stortingsvedtak og at prosessen ikke forsinkes ytterligere.

Under punkt 5.5.5 drøfter utvalget kort spørsmålet om innsyn i obligasjonseierskap, men ender opp med ikke å ta stilling til spørsmålet. I stedet ber utvalget om en videre utredning av spørsmålet før et eventuelt krav om offentlig innsyn gjennomføres.

Vi viser til at Tax Justice Network – Norge har påpekt at det finnes en rekke måter å utøve kontroll over et selskap utover det å være en vanlig aksjeeier. En måte å i praksis ha kontroll over et selskap på kan være gjennom låneforhold. Derfor er det viktig at innsynskrav også rettes mot obligasjonseierskap. Vi støtter Tax Justice Network – Norge på dette punkt og mener det bør åpnes for innsyn i obligasjonseierskap.

Med vennlig hilsen

Norsk Presseforbund

Kristine Foss
juridisk rådgiver

Norsk Journalistlag

Ina Lindahl Nyrud
advokat

Norsk Redaktørforening

Arne Jensen
generalsekretær